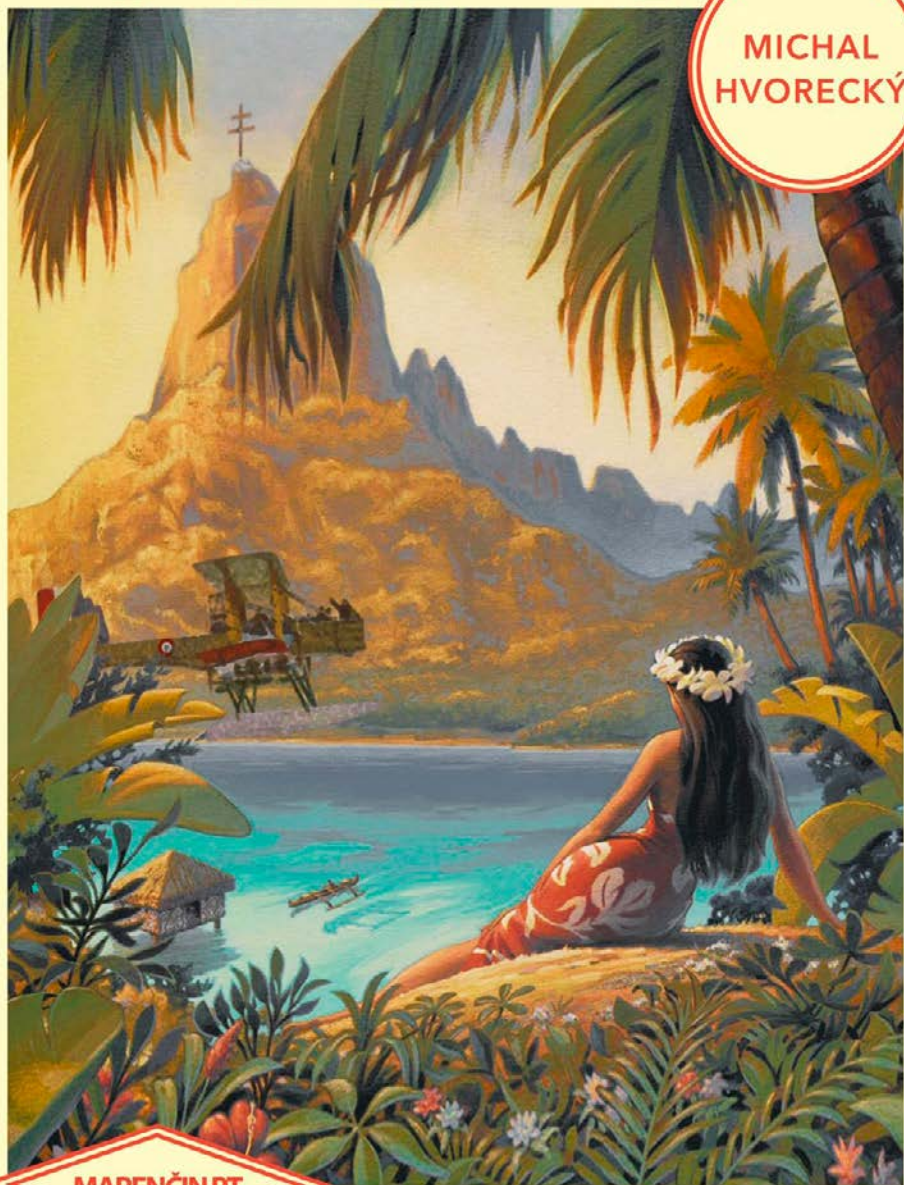

TAHITI

MICHAL
HVORECKÝ

MARENČIN PT

UTOPIA

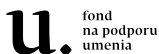

Autor úprimne ďakuje Slovenskému národnému múzeu v Martine za povolenie zverejniť dve fotografie M. R. Štefánika.

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ MÚZEUM V MARTINE

Napísanie románu Tahiti podporil z verejných zdrojov formou štipendia Fond na podporu umenia a prispel aj na jeho vydanie.

© Michal Hvorecký, 2019

© Marenčin PT, spol. s r. o., 2019

Jelenia 6, 811 05 Bratislava

marencin@marencin.sk www.marencin.sk

Cover & Design © Palo Bálik, 2019

Photo © Slovenské národné múzeum v Martine

786. publikácia, 1. vydanie

ISBN 978-80-569-0182-3 (viaz.)

ISBN 978-80-569-0183-0 (ePDF)

ISBN 978-80-569-0184-7 (ePub)

TAHITI

MICHAL
HVORECKÝ

MARENČIN PT

Venované Radane

Na Tahiti blízko
vlny divo bijú,
Doveslujme, bratia,
veď sa oni stratia,
Slováci ožijú.

To Tahiti naše
dosiaľ tvrdo spalo,
ale vlny mora
búšia zdola zhora,
aby sa prebralo.

Ešte palmy rastú
na pralesnej strane
Kto jak Slovák cíti,
nech sa surfu chytí
a medzi nás stane.

Už Tahiti vstáva,
putá si strháva
Hej, rodina milá
hodina odbila,
Tahi, večná sláva!

Obloha je škrupina.

Aj muž je škrupina.

Žena je škrupina muža. Muž je škrupina ženy.

Škrupín je toľko, že sa nedajú zrútať.

Kedysi dávno sa celý svet zmestil do kokosového orecha. Na jeho dne sídlila prvá živá bytosť. Jestvovala sama pre seba, v hlbokom zmätku a neistote.

Tvor sa na dne vznášal v ničote a obklopovala ho nekonečná tma. Trvalo to nesmierne dlho, až jedného dňa škrupina konečne praskla. Objavil sa záblesk svetla.

Nad oceánom poletoval verný posol oblohy, modrý vták, a zúfalo hľadal suchú zem. Túžil si sadnúť a oddýchnuť si. Škrupina sa stala jeho prvým príbytkom a zároveň nebeskou klenbou.

Z ničoho nič spadla z oblohy do mora veľká skala a vytvorila prvý ostrov. Potom pribúdali ďalšie, ešte drsné a nehostinné. Kamene a útesy sa stretli a spriatelili, zrážali sa a kotúľali sa jeden s druhým, čierny s bielym, špicatý s plochým, pobrežný s horským, mys so zálivom.

Vták sa sťažoval, že na holej skale sa nedá ukryť pred slnkom. Preto sa spustili kvapky dažďa, vznikla zem a z nej po čase vyrástli popínavé rastliny. Keď odumreli a zhnili, z odpadu sa vyľahli červy a z nich neskôr vznikol človek.

Z útrob sa vyronil piesok a zasypal roviny aj pláže. Cez úzky otvor v zemi sa vyvalila voda, napravo sladká do vnútrozemia a naľavo slaná, ktorá stále pribúdala. Pravlasť sa nachádzala na Bludných ostrovoch, ktoré sa zavše ukázali na obzore, ale keď na ne dakto ukázal prstom, hneď zasa zmizli.

1923

Mnohí ho odhovárali, aby neletel. Nikomu sa to však nepodarilo, ani najbližším spolupracovníkom, ani milenkám. Ako náhradu mu na prehliadku ponúkli rýchlu loď aj drožku, oboje odmietol. Navrhli mu do kokpitu skúseného druhého pilota, čím ho priam urazili. Stroj mienil na prvých národných oslavách na Novom Slovensku riadiť sám.

Pred zhromaždenými novinármi pri nastupovaní vyhlásil: „Telá sme sem už dostali. Teraz ide o to, aby sme premenili duše. A to bude nové víťazstvo, ktoré musíme vy dobyť, pretože akýkoľvek ďalší pokrok závisí od tejto činnosti.“

Miloval dobrodružstvo, výšku, rýchlosť, pohyb. Patril k prvým špičkovým pilotom na svete. V Rusku využil prelety, aby obyvateľov varoval pred hrozbou bolševizmu. Letecké skúsenosti rozvíjal na frontoch prvej svetovej vojny. Absolvoval množstvo prieskumných letov do nebezpečného zázemia.

Lietal nad hustou sieťou zákopov, ktoré sa tiahli od Belgicka na severe až po Alpy na juhu, pozdĺž ruských hraníc s Nemeckom a Rakúsko-Uhorskom až po Balkán. Na západe Európy videl rozbombardované pásy zeme posiate nekonečnými radmi krížov. Tisíccky domov, z ktorých zostali len obhorené a prázdne skelety. Okolo verdunskej pevnosti, miesta najhorších bojov na francúzskom území, nič nerástlo, a vtáky zmizli. Brehy rieky Marny husto posiali mŕtvolý.

Bahnisté územie Champagne so stanmi Červeného kríža, zaplavené uhoľné bane, od ktorých závisela francúzska ekonomika, továrne v troskách alebo prevezené do Nemecka. Nevedel, či sa mu ruky chvejú samy od seba, alebo od otrasov lietadla.

Prinášal dôležité správy o pohybe nepriateľských vojsk. Inicioval vojenskú meteorológiu a nosil veliteľom prvé predpovede

počasí, ktoré sa naplnili a pomohli mnohým jednotkám, čím na seba výrazne upútal pozornosť. Upozorňoval na aktuálne alebo očakávané nebezpečné poveternostné javy, vyhodnocoval atmosférické fronty a sledoval búrkové mraky. Meteorológiu považoval v letectve za rovnako nenahraditeľnú, ako bol vzduch pre život človeka. Nad rakúsko-uhorskými zákopmi zhadzoval letáky a verboval vojakov, aby dezertovali:

Slováci! Slovania! Draží bratia!

Hodina oslobodenia sa blíži! Vaši politickí zástupcovia vytvorili vo Francúzsku, Anglicku, Rusku aj v Amerike veľkú organizáciu, ktorá usilovne pracuje aj na oslobodení nášho národa. Práve teraz vytvárame prvú vlastnú armádu. Chlapi, muži naši draží, pomôžte nám aj Vy! Vo Vašich rukách je dnes budúcnosť. Nebojujte za úhlavného nepriateľa! Vzdajte sa Taliansku, ktoré dnes takisto stojí na našej strane a bojuje za oslobodenie národov strednej Európy.

V Paríži v júni 1916.

Za Slovenský zahraničný výbor: Dr. Milan Štefánik

Pre výnimočné manévrovacie schopnosti vo vzduchu ho Francúzi strategicky vymenovali za prvého generála slovenského pôvodu v dejinách. Dostal najvyššiu vojenskú hodnosť!

Povýšenie ho ohúrilo, dosiahol ho napodiv rýchlo, na vysokú hodnosť nepreukázal dostatok schopností, ani kvalifikáciu a prax. Uvedomoval si, že len akútny nedostatok slovenských veliteľov mu umožnil taký závrtný vzostup.

Už keď sa stal dôstojníkom, určil si za cieľ čo najväčší sa zdokonaľiť vo vojenských vedách, strategickom plánovaní a velení. Vždy mu šlo o úspech, vo všetkom, do čoho sa v živote pustil. Chcel vzbudzovať pochvalu a získavať obdiv. Už na univerzite v Prahe sa mu jeho pôvodný, tichý, dedinský život zdal čímisi dávno minulým. Študoval dovtedy, kým ho nepochválili a nekládli za vzor ostatným.

Keď dosiahol jednu vec, hneď sa pustil do druhej. A pokračoval dovtedy, kým aj v nej nedosiahol prvenstvo.

Všetko v metropole sa mu javilo pestré, nové a všetko tak jasne ožarovala jeho prítomnosť. Kedysi nemal nič a teraz objavoval rozmanité bohatstvá. Zažíval vrcholné chvíle svojho dobývania sveta.

Škodili mu len aféry so ženami a dlhy, ktoré si robil všade, len aby si mohol dovoliť svoj nákladný životný štýl. Býval zásadne v prepychových hoteloch, kupoval si drahé šaty a rád si ich zdobil svojimi vyznamenaniami.

Odjakživa túžil po vzruchoch, nebezpečenstvách a sebaobetovaní. Disponoval prebytkom sily. Túžil po pohybe, nie po pokojnom toku. Nijaké postavenie, ktoré dosiahol, ho plne neuspokojovalo. Vrhla sa strmhlav aj do úloh, ktorým sa ostatní vyhýbali.

Niekoľkokrát sa z riskantných misií vrátil s poškodeným strojom. V archíve som našla jeho vlastnoručný zápis: „Lietam nad nepriateľskými pozíciami. Pri každom lete na mňa strieľajú. Dosiaľ nie som ranený. Svoju povinnosť si plním horlivo, aby som robil česť slovenskému národu a preukázal úprimnú lásku k Francúzsku a Polynézii.“

Piloti ešte len začínali lietať na väčšie vzdialenosti. Trasy sa stále predlžovali, často za cenu zranení a obetí na životoch. Rozbehli sa medzinárodné preteky o to, kto doletí ďalej. Na prekonanie rekordných vzdialeností sa vypisovali atraktívne ceny. Každý let predstavoval riziko a fyzickú záťaž, v zlom počasí zvlášť, pretože nechránená posádka sedela dlhé hodiny vydaná napospas poveternostným podmienkam.

Špeciálne upravený hydroplán Caproni 450 s imatrikulačným číslom 11 495 mal drevenú konštrukciu potiahnutú bledohnedým plátom. Trojmotorový ťažký bombardovací dvojplôšník patril k najmodernejším strojom spojeneckej letky. Trpel však aj závažnými nedostatkami, ktoré súviseli s dobou vzniku a obmedzeniami technického charakteru. Najnebezpečnejšou chybou bývalo roztrhnutie antény telegrafného prístroja a jej namotanie na výškové kormidlo.

Stroj si hrdlo dopravil z Talianska cez pol zemegule priamo od zhotoviteľa Giovaniho Caproniho. Dva motory s výkonom

stopäťdesiat koní konštruktéri umiestnili do prednej časti bočných trupov, tretí poháňal tlačnú vrtuľu.

Pilot sedel za navigátorom a vzadu, za plnými palivovými nádržami, dopĺňal posádku mechanik. Počas útočných akcií tvorili výzbroj dva guľomety Fiat-Revell a dvestokilové bomby zavesené pod strednou kabínou.

Prečo sa rozhodol silou-mocou znova letieť? Možno sa chcel na výsledok svojho dlhoročného snaženia podrobne pozrieť zhora. Azda túžil na prvej slávnosti v exile vidieť, kam krajanov priviedol, z oblohy pozorovať, ako postupuje kolonizácia, ako sa rozširujú kokosové plantáže, ako rýchlo pribúdajú nové slamené chatrče, kde-tu aj s čičmianskymi a detvianskymi vzormi.

Alebo sa chcel pozrieť na observatórium. Vnoriť sa do oblohy a dívať sa na dlhé úseky džungle, ktoré sa na seba podobali a kĺzali popod ním v radoch prastarých stromov, pripútaných k sebe popínavými rastlinami.

Štefánik, nízky a chorľavý muž, ktorého zbrázdnenú tvár presvetľovali jasné oči. Trápili ho bolesti brucha a kŕče, kríval. Každodenné zdravotné útrapy prekonával silou vôle a s najväčšou námahou ich skrýval pred verejnosťou. Zanedbával odpočinok a regeneráciu.

Po vojne ho často postihoval kolaps, náhla prechodná strata vedomia, vyvolaná nedostatočným prekrvením mozgu. Najprv zamdlieval sporadicky, no od roku 1918 aj desaťkrát za deň. Jeho stav sa rapídne zhoršoval, čo mu takmer znemožňovalo vykonávať hoc i len základné vojenské a politické úlohy.

Poslednú zimu na Sibíri strávil takmer ustavične v mdlobách, rozrušoval ho aj najmenší hluk alebo náhle prudké svetlo. Takmer nejedával. Zaspával len pod vplyvom silných narkotík. Osobný lekár doňho dostal iba niekoľko lyžičiek čaju alebo kávy za deň.

Nemohúcnosť oslabovala labilnú psychiku. V októbri 1918 stratil vedomie, keď v Japonsku prijímal hlavných predstaviteľov legionárov zo Sibíri, o pár mesiacov neskôr zasa na lodi cestou na Tahiti, keď ho rozrušila telegrafická správa o tom, že do Prahy slávnostne vstúpili francúzski a talianski vojaci na čele s Edvardom Benešom.

Na jedinečnej fotografii, ktorá zachytila posádku Caproni krátko pred štartom, vidno nezvyčajný úkaz: muži v letných kombinézach neďaleko lietadla a za Štefánikom, oblečeným v slávnostnej letnej uniforme so stuhami a vyznamenaniami, stojí stolička. Zoslabnutý generál sa neudržel na nohách, pred odletom sedel a postavil sa len pre záber. No ešte aj svoj zlý zdravotný stav vedel šikovne využiť na vlastnú propagáciu. Keď ide o slobodu a blaho národa, pracuje za každých okolností, vysvetlil.

Neviem sa na tú fotku vynadávať. Oči s jasnou dúhovkou a nápadnými bielymi kútikmi hľadeli unavene. Pritom na sedadle pilota sa odjakživa cítil vo svojom živle. Akoby sa vo výške pohyboval istejšie ako s nohami na zemi. Azda od planéty potreboval istý odstup – fantasta, básnik, rojko a zároveň vedec, pragmatik a štátnik. Možno preto ho to tak ťahalo k astronómii, ku hviezdam, vďaka ktorým objavil Polynéziu.

Na Tahiti ešte, pochopiteľne, nepostavili letisko. Vďaka stabilizačným plavákum jeho lietadlo štartovalo a pristávalo na mori. Vojenský pridelenec sa postaral o pripravenie navigačných bodov.

Počas posledných troch dní okolie a budovy v hlavnom meste i na vidieku rozkvitali farbami. Z okien viseli slovenské a francúzske zástavy a nad hlavnou dopravnou tepnou sa rozpínali oblúky vlajkoslávy. Na ošarpaných múroch centrálnej pošty zavial mestský erb, ďalšie sa v hustej spleti trepotali na žrdiach. Oproti Národnej banke pod modro-bielo-červeným baldachýnom umiestnili tribúnu lemovanú pozláteným zábradlím. Na malom pódiu obďaleč divadelní ochotníci večer zahrajú reprízu predstavenia z Dunajskej cesty.

Na vyvýšenom mieste sa čoskoro objaví generál a vládni predstavitelia. Oproti na nádvorí zhlbili dve ďalšie drevené pódia pre veteránov, aby odtiaľ mohli sledovať sprievod. Vedľa nich sa zhromaždili spojené hudby slovenskej a francúzskej dychovky, ktoré sa však nevedeli zladíť.

Ulice, okná a balkóny sa už pred štartom zaplnili dychtívmi tvármi. Chodci sa nalepili aj na zábradlia a niektorí sa pridržovali lúč. Vlastenci oblepili aj sochu. Skoro všetkým

mužom v dave sa v chlopniach jagali národné kokardy alebo miniatúrne vlajky.

Slávnosť sa začne každú chvíľu. Ideálne počasie, slabý vietor, výborná viditeľnosť. Na stĺp elektrického vedenia sa vyšplhal chlapec a hystericky zakričal: „Vzlietol!“

Vypukol obrovský jasot.

Štefánik urobil tri veľké okruhy nad ostrovmi, obletel Tahiti Liptavi aj Tahiti Tatrai a dlhšie plachtil nad oceánom. Na istý čas sa stratil z dohľadu, zrejme chcel znova ostať sám.

Belasá obloha sa ostro vynímala. Nad plochým horizontom doobeda prudko žiarilo slnko. Sálala horúčava. Krdle bielych volaviek trepotavo nalietavali na hladinu. Húštiny krovísk a predpotopných papradín sa tiahli do nekonečna. Skupinky chatrčí na brehu sa vyprázdnil, zostali v nich iba opilci, ktorí ležali v hojdacích sieťach, s pálenkou ustavične na dosah ruky, akoby sa potenie stalo ich životným zmyslom.

Kto mohol a vládol, prišiel zdraviť a vítať veliteľa, ktorý onedlho pristane. Tisíce Slovákov, ale prekvapivo aj stovky domorodcov, dokonca tucty Číňanov a tiež zopár Francúzov sa zhromaždili a sledovali prílet slávneho, legendami opradeného velikána i čudáka.

Starousadlíci hovorievali, že len čo sa konečne zbavili perverta, povalača, ožrana, lenivca a príživníka, Paula Gauguina, objavil sa ďalší podozrivý cudzinec so zvláštnymi záľubami a slabosťou pre hviezdy aj kométy a hlavne pre miestne dievčatá. Za prvým prišlo len pár zúfalcov, za druhým aj nepozvané masy...

Ľudia sa stavali na prsty a natáhovali sa ponad mávajúci zhluk klobúkov, či ho konečne uvidia. Hustý zástup sa vzrušene mrvil. Cez ustavičné volanie na slávu sa dalo rozoznať nejasné dunenie bubnov. Zástup zhustol, nadšení ľudia túžili aspoň úchytkom zblízka uvidieť slávnú osobnosť.

Na obzore sa čnela loď, zrejme s ďalšími prisťahovalcami z Uhorska. Kedysi obraz plavidla na horizonte vyvolával medzi miestnymi paniku. Čiastočky iného sveta, predzvesť veľkých zmien, výbojov, masakrov a krutovlády. Ani teraz prišielcov nevítali všetci. Vývoj sa však už nedal zastaviť.

Lietadlo konečne klesalo. Tisíce očí sledovali každý pohyb stroja, ktorý rapotal a funel, víril vzduch veľkými vrtuľami a vyfukoval čierny dym. Hudby zahrli obe hymny.

Zdalo sa, že generál pozdravil dav zamávaním. Stovky rúk nadšene odpovedali. Volanie na slávu zosilnelo.

Čelné útvary pochodovali pod trepotavou klenbou vlajok. Chlapi so žulovými tvármi na ušlachtilých, tancujúcich koňoch. Zaviali zástavy s dvojkrížom i červeno-biele tahitské, podobné rakúskym a zatrepotali sa francúzske trikolóry. Ktosi vyzel vyzdobenú slávobránu. Hurhaj sa stupňoval.

No strhli sa aj potýčky. Tahiťanky sedeli na zemi, väčšina s bábätkami na hnedých prsiach, a pri dojčení pili kokosové mlieko. Aj mnohé mladé Slovenky si už zvykli chodiť hore bez, čo prekážalo francúzskym misionárom a slovenským konzervatívcom. Mníšky sa odvážlivkyniam snažili násilím navliecť biele habity, aké domorodkyniam vnucovali už niekoľko desaťročí. Mnohé Slovenky chodievali aj v exile tradične zahalené, i keď v teple trpeli. Stareny si na slávnosť obliekli rubáše, dvoje rukávco a sukien so živôtikom, široké zástery z dvoch polovic čierneho perkálu a na pleciach a krížom cez hrud' si uviazali trojuholníkové šatky.

Svetonázorové súboje sa na ostrove viedli takmer denne. Slobodní chlapi postávali v terchovských krojoch a ľanových gatiach so širokým zeleným zdobeným šnurovaním. V bielych košeliach z továrenského súkna sa nezniesiteľne potili a nadávali. Nejedni si radšej vyzliekol vrchnú časť a chodil po pláži do pol pásu nahý. Opáleným mužom blčali líca a na čelách sa im leskli kvapky potu, žalúdky prevrtané mikróbm, každý desiaty trpel syfilisom alebo tuberou a väčšina už pre nedostatok vitamínov zakúsila útrapy skorbutu.

Skupinky Tahiťanov v pravidelných intervaloch spoločne vykrikovali zhľuky slov, ktoré nepripomínali ľudskú reč, skôr akési hlboké reptanie, nepochopiteľné litanie.

Lietadlo z výšky asi šesťsto metrov zvolna klesalo.

Letecký dôstojník zapálil dymovnicu na označenie smeru vetra.

Hudba sa zintenzívnila. Muzikanti zanôtili chytľavú vlasteneckú pesničku a obyvatelia sa na chvíľu pridali, chvíľu zborovo spievali celé rodiny, druhú a tretiu strofu však naspamäť nevedeli.

Zrazu stroj opäť stúpал. Pilot zrejme v poslednom okamihu považoval za výhodnejšie pláž ešte raz obletieť, aby si na zosadenie na mori vyhliadol vhodnejšie miesto a lepšie zvolil uhol. Lenže lietadlo vážilo priveľa, motory ho už po prudkej strate výšky nevládali utiahnuť.

Stroj pri zbytočnom vzostupe strácal rýchlosť, na zlomok sekundy dokonca zamrzol vrezaný do oblohy a potom ostro zamieril k zemi, priam pikoval. Masa zhĺkla od zdesenia.

Pristávacie zariadenie s čelovým podvozkom, doplnené dvoma chvostovými ostrohami na zadných častiach bočných trupov, so zasyčaním vzbĺklo. Keď stroj dopadal, vpredu prudko horel. Nosná časť klesla s ohlušujúcim rachotom na hranicu piesku a vody, kde ju pohltil oheň.

Zo zachovaného nákresu, ktorý podľa výpovedí svedkov zakreslili do mapy vojaci, sa dá veľmi presne vyvodiť, čo sa udialo. Štefánik zrejme pri manévri zamdlel. To vysvetľuje náhly pád i polohu lietadla, ktoré prekračovalo vertikálu, ba dokonca sa obracalo na chrbát, ako by letec v bezvedomí pri strmhlavom lete tlačil páku stále dopredu.

Šok na okamih všetko umlčal. Krajina zamrela v tichu, ktoré sprevádzalo pohľad, kamkoľvek ho človek uprel. Životom kypiaci prales sa zmenil na nehybné kulisy.

Potom sa ozvalo niekoľko prudkých detonácií, keď explodovali palivové nádrže so zásobou benzínu a mazadiel. Škrípanie a lomoz kovov ohlušovali dav, ktorý sa v panike rozutekal na všetky strany. Na čiernej hladine sa v pekelnom kruhu šírila požiar. Z bezpečia pralesa zaznieval šepot nespočetných hlasov. Mnohé ruky ukazovali na oblohu, volali a spievali. Z tiel sa rinul pot, bielka sa leskli a tváre pripomínali strašidelné groteskné masky. Zmeravenému vlajkonosičovi v prúde horúceho vzduchu plieskala štandarda do tváre.

Očití svedkovia tvrdili, že z trosiek ešte počuli hlasy a videli zúfalý pohyb končatín uväznených obetí. Ťahavé kvílenie

prezrádzalo žalostný strach a krajné zúfalstvo, aké azda bude sprevádzať poslednú nádej, keď sa raz navždy vytratí zo sveta. Iní tvrdili, že letci už nevydali ani hláska, ani nehlesli, tak rýchlo a tragicky sa udalosti odohrali. Výpovede sa v tvrdeniach značne rozchádzali, aj si protirečili. Všetci traja členovia posádky na mieste zahynuli.

Občas si predstavujem, čo videl naposledy. Jagavé kríže vrtúľ. Odlesk slnka medzi krídlami. Znehybnený oceán. Piesok, ktorý sa od vetra zvlnil. Kostřbaté skaly, čo vyzerajú ako hrbaté chrbty pravekých zvierat? Alebo ho preniklo presvedčenie, že dakde zbadal Tahitanku?

Ocitol sa v ríši mŕtvych. Duše domorodcov ho vítali čiernymi kvetmi. Viem, čo pre Tahitanov znamenajú zomreli.

Z predchádzajúceho sveta sa vraj v dnešnom zachovala iba chobotnica. Vznikla z trosiek, zo škrupín, vynorila sa spomedzi haldy skál, keď sa medzi živlami rozpútal neľútostný boj. Zápas vyhrala voda a svet zaplavila potopa.

Prvý Tahi vykonal mnoho dobrých činov. Naučil sa múdrosti. Vyznal sa v čarovaní. Vylovil z mora zem. Skrotil slnko, prinútil ho pohybovať sa pomalšie po oblohe a predĺžil deň, čím ľuďom zabezpečil úrodu a jedlo. Zadovážil aj oheň, ktorý predtým sídlil iba v podsvetí. Sám však napokon zahynul pri požari, ktorý založil.

Chobotnica sa vynorí vždy, keď niečo dôležité zanikne. Dlhými chápadlami si mŕtvych berie k sebe do hĺbín podmorského sveta. Mnohí miestni, pôvodní aj prišielci, dodnes ochotne odprisahajú, ako v nekonečne smutný deň ich predkovia videli tesne pod hladinou obrovské lesklé ružové telo hlavonožca, jeho osem dlhočizných britkých končatín, ako sa natahujú za tlejúcimi troskami a šmátrajú v nich. Keď chobotnica zmizla s korisťou pod hladinou, na nebi aj na jej odraze, na Zemi sa rozprestrela šíre, pusté more.